

MUSEOVIRASTO
PL 913
00101 HELSINKI
p. (09) 40 501
www.nba.fi

ARKEOLOGISEN KOHTEEN TARKASTUS

- lomake arkeologisen kohteen tarkastamiseen (ks. täyttöohje lopussa)

1. PERUSTIEDOT

Kunta: Hamina		Muinaisjäänösrekisteritunnus:	
Nimi: Matinsaarentie (Uusi-Summa)		Ajoitus: historiallinen aika	
Kohteen tyyppi: kivirakenne		Tyypin tarkenne: rajamerkki	
Kohteen laajuus: 1,6x1,6 m ja 0,2x0,1 m		Lukumäärä: 1+1	
Laajuuden arviointiperuste: maanpäällä näkyvät kivirakenteet.			
Laji (ruksaa laji, ks. tarvittaessa lajin selitys täyttöohjeen kohdasta 1):			
ruksi:	☒ kiinteä muinaisjäänös ☐ mahdollinen muinaisjäänös ☐ muu kulttuuriperintökohde ☐ löytöpaikka ☐ luonnonmuodostuma ☐ muu kohde		
Suunta ja etäisyys kirkosta: n. 5 km Haminan ev.lut. kirkosta suuntaan SW.			
Sijaintikuvaus: kohde sijaitsee Matinsaarentien ja Ensontien välissä sijaitsevan N-S-suuntaisen kalliopaljastuman W-puolella, sähkölinjan kohdalla.			
Sijaintikoordinaatit: (ETRS-TM35FIN)	N: 6711453	E: 507101	Korkeus m mpy: 15-20 m.m.p.y.
Koordinaattien tarkenne: (x, y) keskeltä rajapyykkiä, korkeus (z) ilmoittaa korkeuden, joiden välillä pyykki ja siihen liittyvä suuntakivi sijaitsevat.			
Peruskartta: 3042 01 SUMMA			
Rekisterikylä (jos tarpeen):		Kiinteistötunnus (jos tarpeen):	
Tarkastaja: Marita Kykyri		Tarkastusaika: 20.8.2014	

2. TAUSTATIEDOT

Aiemmat tiedot: ei aiempia tietoja.
Aiemmat löydöt: ei aiempia löytöjä.
Tarkastuslöydöt: ei tarkastuslöytöjä.
Tarkastusolosuhteet: hyvät.

Liitteet: 1 karttaliite ja neljä valokuvaa.
Muuta: Tarkastuskäyntiin osallistui myös Minna Minkkinen ja Timo Lievonen.

3. TARKASTUSHAVAINNOT

Tarkastuksen syy: Heidi Husun ilmoitus rajakivestä Haminan Uudessa-Summassa, Matinsaarentien varrella.
Ympäristö ja maasto: Kohde sijaitsee kalliopaljastuman länsipuolella sijaitsevan kosteikon E-reunalla. Metsäaluetta rajaavat idässä Matinsaarentie ja lännessä Ensontie. Alue on tasaista kosteikkomaastoa, jossa sammal pohjalla kasvaa saniaista, suopursua ja mustikkaa. Alueen tiheä puusto muodostuu katajasta, männystä ja kuusesta, joiden lisäksi paikalla kasvaa myös lehtipuita: nuoria koivuja, haapoja sekä leppiä.
Arkeologisen kohteen tarkempi kuvaus ja rajaus: Kohde koostuu punagraniittisesta rajapyykistä ja siihen liittyvästä samaa materiaalia olevasta suuntakivestä. Itse rajakivi muodostuu kahdesta osasta: runko-osasta/perustuksesta sekä sen päälle pystyyn asetetusta keskuskivestä (kallellaan länteen).
Pyykin perustus oli pohja-alaltaan neliön muotoinen ja kooltaan 1,6x1,6 m. Sen korkeus oli 40 cm ja siinä vaikutti olevan useampia päällekkäisiä kivikertoja. Rakenteen sammalen alta pilkistävät kivet olivat säännöllisen muotoisia, n. 20 cm:n korkuisia ja niiden pituus oli 20-50 cm (pääosa rakennekivistä oli näkymättömissä). Keskuskivi oli 50 cm:n korkuinen, 40 cm:n levyinen ja 10 cm:n paksuinen karkeasti lohkottu laakakivi. Kiven yläpää oli muotoiltu kolmiomaiseksi ja se oli paksun jäkäläkerroksen peitossa.
Keskuskivi oli asetettu pystyyn E-W -suuntaan ja sen eteläisivustalle oli hakattu numero 4. Numero oli 22 cm:n korkuinen ja 14 cm:n levyinen. Hakkajajälki oli 1 cm:n levyinen, syvimmillään 1 cm ja tehty hakkajajäljen perusteella (ylöspäin levenevä, V-kirjaimen muotoinen), metallisella työvälineellä. Hakkauksen pohja kasvoi jäkälää. Kiven taustapuolella ei ollut hakkauksia.
Rajapyykistä itään, kalliopaljastumalle päin n. 20 m:n päässä ylämäessä samalla linjalla, sijaitsee pyykkiin liittyvä suuntakivi. Kuusen juurella sijainnut kivi oli latteaksi lohkottu ja korkeudeltaan 30 cm, leveydeltään 20 cm ja paksuudeltaan 30 cm.
Muuta tietoa: Rajakivi on kartta-aineiston perusteella jäänyt jo pois käytöstä.

4. SUOJELUTIEDOT

Kunto: Rajapyykki on peittymässä aluskasvillisuuteen. Sen jäkälän osittain peittämä keskuskivi on kallellaan ja runko-osa/perustus on lähes kokonaisuudessaan aluskasvillisuuden peitossa.
Hoidon tarve: Keskuskivi tulisi suoristaa ja runko-osa/perustus kaivaa esille aluskasvillisuuden alta.
Ehdotus suoja-alueeksi (miehellään kartalla rajauksena esitettynä): Viereinen kallioalue sekä riittävä osa kosteikkoa, jonka alueella kohde sijaitsee.
Tiedossa olevat maankäyttöhankkeet: ei ole tiedossa.
Muut säilymiseen vaikuttavat asiat: uhkana (rajapyykki) on ennen kaikkea aluskasvillisuus, joka on osittain peittänyt kohteen.
Kohteesta käytettävissä olevan tiedon määrä ja laatu (jos tarpeen): -

5. MUUTA

Tarkastajan yhteystiedot: Marita Kykyri, Kymenlaakson museo, Tornatorintie 99 B, 48100 Kotka.
--

Muut tiedot: -

Lähilöydöt: Kohteen välittömästä läheisyydestä ei tunneta muita muinaisjäännöksiä tai löytöjä. Lähimmät muinaisjäännökset sijaitsevat Haminan syväsataman alueella ja ovat toisen maailmansodan aikaisia puolustuslaitteita.

Opas kohteelle (nimi ja yhteystiedot, jos eri kuin tarkastaja): -

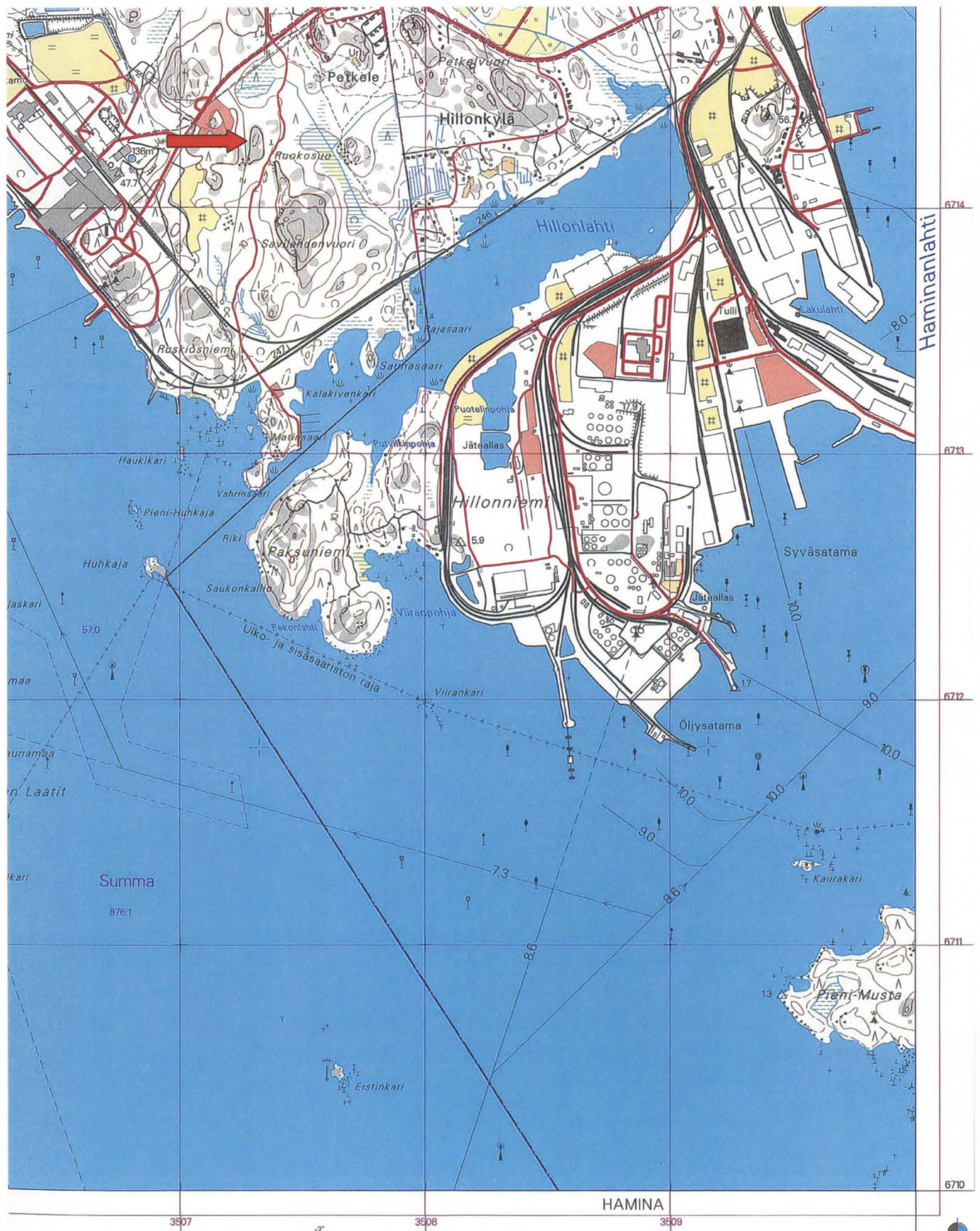
6. PÄIVÄYS JA KERTOMUKSEN LAATIJAN ALLEKIRJOITUS

Päiväys: Kotka 22.1.2015

Allekirjoitus:

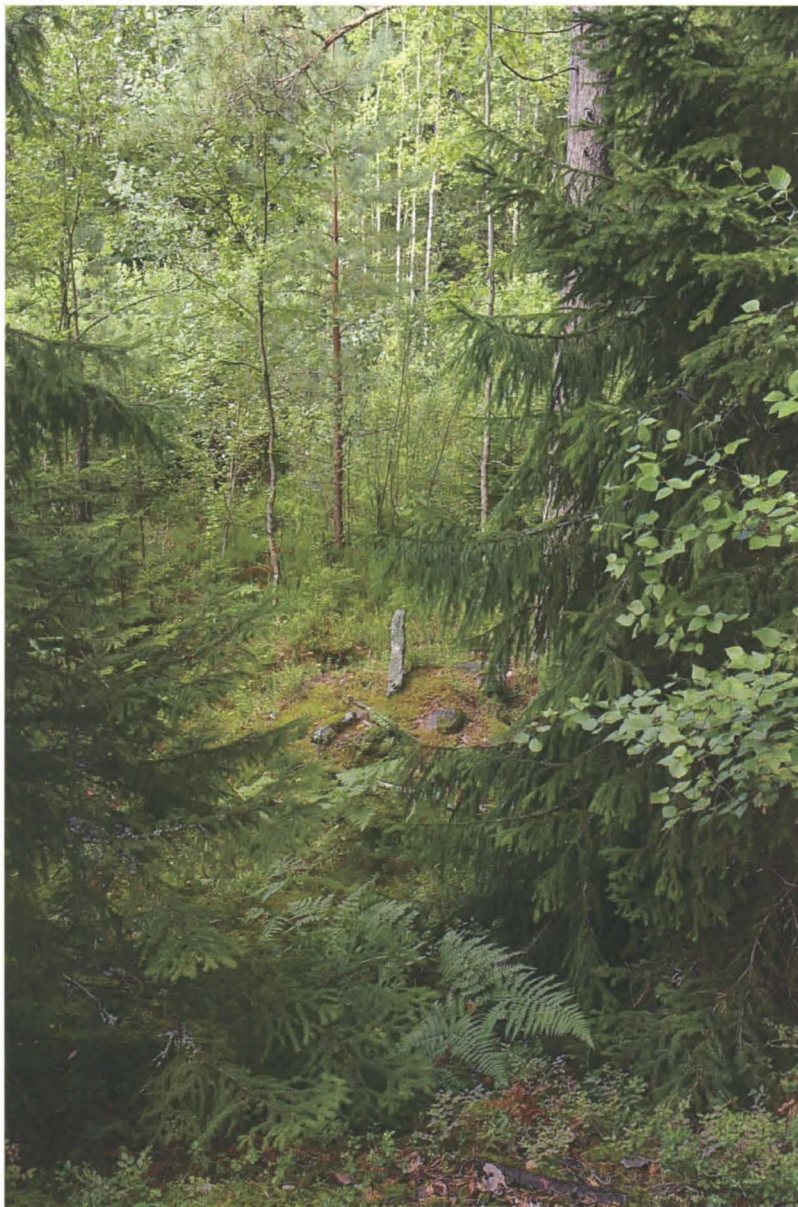

LIITE: karttaote/karttaotteet:

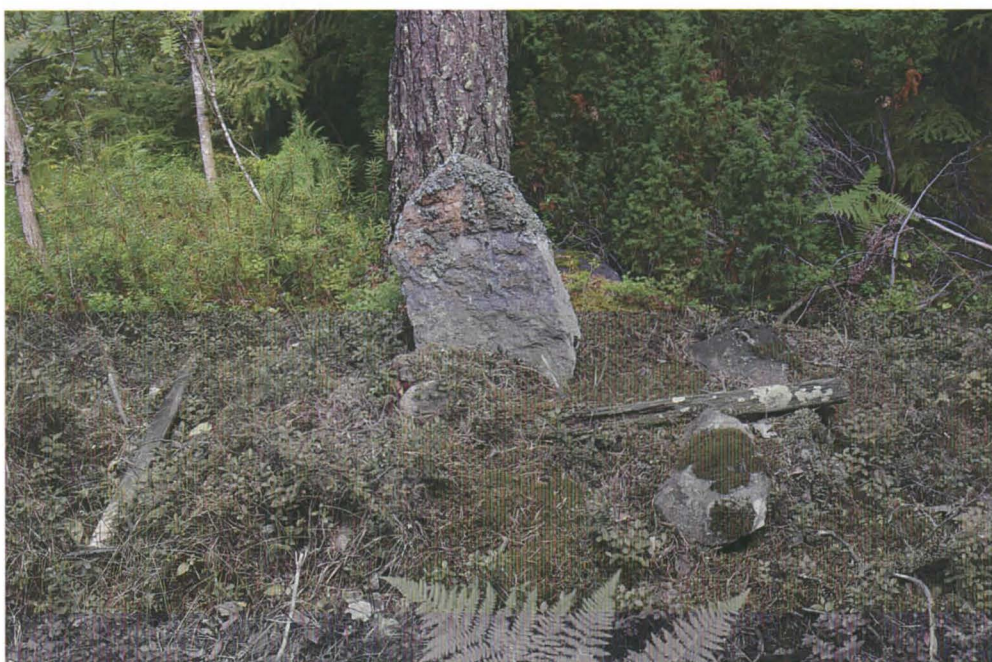

Kuva 1: Ote peruskartasta 304201 SUMMA, jolle kohde on merkitty punaisella nuolella.

LIITE: kuvat:

Kuva 2: Rajakivi kuvattuna suuntakiven kohdalta länteen päin.
E. Kuva: KyM/M. Kykyri.

Kuva 3: Rajakivi. S. Kuva: KyM/M. Kykyri.

Kuvat 4-5: Rajakivi, lähikuva (vas.). S. Oikealla rajakivi kuvattuna itään päin. Suuntakiven paikka on merkitty punaisella nuolella. W. Kuva: KyM/M. Kykyri.

ARKEOLOGISEN KOHTEEN TARKASTUSLOMAKKEEN TÄYTTÖOHJE

- täyttöohje Museoviraston arkeologisen kohteen tarkastuslomakkeeseen

Lomake on tarkoitettu avuksi arkeologisen kohteen maastotarkastuksessa tehtyjen havaintojen raportointiin ja se on word-muotoinen. Kenttiin voi kirjoittaa tietoa niin paljon, kuin on tarpeen. Sähköiset kartat, koordinaattitaulukot ja valokuvat voi liittää lomakkeen loppuun suoraan sähköisiksi liitteiksi. Liitteitä voi lisätä haluamansa määrän esimerkiksi sivunvaihto-työkalulla.

Kohta 1. Perustiedot

- lomakkeeseen täytetään kohteeseen liittyvät sijaintitiedot (kunta, koordinaatit, peruskartta, sijainti suhteessa kirkkoon ja yleinen sijaintikuvaus)
- lomakkeeseen täytetään kohdetta luonnehtivat tiedot (nimi tai ehdotus nimestä, ajoitus, kohteen tyyppi ja tyyppin tarkenne muinaisjäänne-rekisterin asiasanojen mukaan, lukumäärä (kpl) ja Museoviraston muinaisjäänne-rekisterin tunnus, jos kohteella on sellainen)
- lomakkeeseen kirjataan arvio kohteen laajuudesta ja perustelu sille
- lomakkeeseen täytetään kohteen laji tarkastushavaintojen perusteella (ks. enemmän Museoviraston laatima Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohje 2014, sivut31-32, <http://www.nba.fi/fi/File/2210/laatuohje.pdf>):
 - *kiinteä muinaisjäänne* on muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kohde, jonka täsmällinen maantieteellinen sijainti on osoitettavissa.
 - *mahdollinen muinaisjäänne* on kohde, jota ei ole voitu maastossa tarkastuksen yhteydessä tunnistaa tai paikantaa luotettavasti. Kohteen luonteen selvittäminen muinaisjäänneksi edellyttää esimerkiksi tarkempia arkeologisia selvityksiä kuin tarkastuksen yhteydessä on ollut mahdollista tehdä.
 - *muu kulttuuriperintökohde* on kohde, jota ei voi todeta muinaismuistolain tarkoittamaksi muinaisjäänneksi. Yleisimpiä kulttuuriperintökohdetta ovat käytössä pysyneet historialliset kyläpaikat ja tiet, toisen maailman sodan aikaiset sotahistorialliset kohteet ja alle 100 vuotta nuoremmat hylät. Ensimmäiseen maailmansotaan liittyvät kohteet ovat yleensä kiinteitä muinaisjäänneksiä.
 - *löytöpaikka* on irtaimen muinaisesineen löytöpaikka tai -alue, johon liittyy jonkinlainen paikkatieto. Löydöllä ei ole yhteyttä kiinteään muinaisjäänneeseen tai sitä ei voida osoittaa. Ilman arkeologista kontekstia olevaa löytöä kutsutaan *irtolöydöksi*.
 - *luonnonmuodostuma* on luonnon synnyttämä tai muovaama kohde, jota voidaan esimerkiksi luulla ihmisen tekemäksi tai jota ihmisen on voinut muokata. Tällaisia ovat esimerkiksi muinaiset rantamuodostumat (pirunpellot, rantapalteet) ja luolat.
 - *muu kohde* on esimerkiksi tuhoutunut/tutkittu muinaisjäänne, kätkölytö tms. kohde
- lomakkeeseen täytetään tiedot rekisterikylästä ja kiinteistötunnuksesta, jos tarpeen
- huom: rauhoitusluokkaa ei edellytetä enää määriteltäväksi.

Kohta 2. Taustatiedot

- lomakkeeseen täytetään tiedot mahdollisista aiemmista tiedoista ja löydöistä
- lomakkeeseen täytetään tiedot tarkastuksen yhteydessä mahdollisesti tehdyistä löydöistä
- lomakkeeseen täytetään tiedot tarkastusolosuhteista ja niiden vaikutuksesta havaintoihin
- lomakkeeseen täytetään tieto tarkastuksen liitteistä (karttaliitteet, kuvallitteet, koordinaattitietolistat ym.).

Kohta 3. Tarkastushavainnot

- lomakkeeseen täytetään tiedot tarkastuksen syystä ja siihen liittyvistä asioista
- lomakkeeseen kuvataan kohteen ympäristö ja maasto
- lomakkeeseen kuvataan tarkastettu kohde ja rajaus.

Kohta 4. Suojelutiedot

- lomakkeeseen täytetään tiedot kohteen kuntoa koskien ja hoidon tai korjaamisen tarvetta koskevat havainnot
- lomakkeeseen laitetaan ehdotus suoja-alueeksi ja sen perustelut. Ehdotus esitetään mielellään myös kartalle rajattuna.
- lomakkeeseen täytetään tiedot mahdollisista maankäyttöhankkeista ja/tai muista säilymiseen vaikuttavista olennaisista asioista (luonnon aiheuttama eroosio tms.)
- lomakkeeseen laitetaan haluttaessa arvio kohteesta käytettävissä olevien tietojen luonteesta ja määrästä:
 - tietotaso 1 = kohteesta on riittävästi tietoa sen luonteen ja iän tarkemmaksi määrittämiseksi
 - tietotaso 2 = kohteen luonteen ja iän määrittely edellyttää tarkempia arkeologisia selvityksiä.

Kohta 5. Muuta

- lomakkeeseen täytetään tiedot tarkastajan yhteystiedoista
- lomakkeeseen täytetään tiedot lähilöydöistä ja mahdollisista muista tiedoista
- lomakkeeseen täytetään tiedot henkilöstä, jota voi tarvittaessa toimia paikalla oppaana.

Kohta 6. Allekirjoitus

- lomake allekirjoitetaan ja päivätään.